Educaţia în societatea informaţională

Dr. Octavia-Luciana Porumbeanu
Catedra de Ştiinţele Informării şi Documentării,
Facultatea de Litere, Universitatea din Bucureşti
E-mail: octavialuciana@yahoo.com

Dr. Octavia-Luciana Porumbeanu este lector la Catedra de Ştiinţele Informării şi Documentării de la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti. Predă cursuri de managementul cunoaşterii, utilizatorii de informaţii şi documentare. Interesele sale actuale de cercetare sunt generarea cunoaşterii la nivelul organizaţiilor, cultura organizaţională şi activităţile şi comportamentul utilizatorilor în procesul de căutare a informaţiei.

Rezumat

Articolul abordează rolul fundamental pe care educaţia îl are în societatea informaţională. Evoluţia continuă a tehnologiilor informaţiei şi comunicaţiilor şi impactul pe care îl au asupra tuturor aspectelor vieţii noastre fac necesară deprinderea abilităţilor legate de folosirea acestora, de accesul la informaţie pentru o funcţionare individuală eficientă în societatea informaţională. În acest context, programele de cultură a informaţiei dobândesc o importanţă tot mai mare.

Cuvinte cheie: *Societatea informaţională, Educaţie, Cultura informaţiei, Tehnologiile informaţiei şi comunicaţiilor*

Temă favorită a cercetătorilor în ultimii ani şi punct de plecare pentru multe studii şi dezbateri care analizează impactul noilor tehnologii ale informaţiei şi comunicaţiilor asupra tuturor aspectelor vieţii noastre, societatea informaţională este adesea asociată cu noţiunea de cultură a informaţiei, iar în domeniul infodocumentar abordările cele mai frecvente au în vedere schimbările înregistrate la nivelul profesiei de bibliotecar şi specialist în informare şi la nivelul nevoilor şi comportamentului utilizatorilor.

Cele mai vizibile transformări se situează în zona educaţiei, deoarece procesul de educaţie şi instruire în şcoală, la locul de muncă şi la domiciliu pe parcursul întregii vieţi a devenit aspectul esenţial al existenţei noastre în societatea informaţională percepută cel mai adesea ca o societate a învăţării.

BDD-A27103 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:34 UTC)

În contextul economiei şi societăţii contemporane bazate pe cunoaştere şi al rolului cheie deţinut de capitalul uman este necesară o nouă abordare a educaţiei şi instruirii. Într-o economie globală, creşterea competitivităţii depinde de investiţia în zona educaţiei şi instruirii.

Accesul la informaţie şi cunoaştere nu este singurul aspect care contează în societatea informaţională, ci şi generarea de cunoaştere nouă şi transferul acesteia. Contează cum fiecare ţară reuşeşte să-şi educe şi instruiască cetăţenii. Aşadar, educaţia înregistrează tot mai multe schimbări, nu mai este centrată pe transferul de informaţii, ci devine un proces în care indivizii învaţă cum să înveţe, cum să acceseze, analizeze şi exploateze informaţia şi să o transforme în cunoaştere nouă.

Trebuie exploatate toate oportunităţile aduse de noile tehnologii ale informaţiei şi comunicaţiilor şi de cele bazate pe Internet în special, deoarece au un rol semnificativ în extinderea procesului de educaţie şi instruire în rândul populaţiei. Aceasta este direcţia în care ar trebui îndreptate eforturile atât la nivel naţional cât şi internaţional – utilizarea tehnologiilor ca instrumente de învăţare – şi astfel vor fi diminuate pe cît posibil efectele segmentării digitale pe care noile tehnologii o pot genera.

Funcţionarea eficientă în societatea informaţională presupune deprinderea abilităţilor legate de accesul la informaţie în vederea folosirii în mod creativ a acesteia la nivel individual, dar şi instituţional.

Tehnologiile informaţiei şi comunicaţiilor evoluează în permanenţă astfel încât necesitatea unor politici şi programe la scară naţională în vederea asigurării unui nivel de instruire corespunzător al populaţiei în privinţa folosirii acestor tehnologii devine, de asemenea, crucială.

Populaţia cu o bună educaţie, cunoştinţe, cultură a informaţiei, abilităţi în zona noilor tehnologii, cu o cultură a învăţării de-a lungul întregii vieţi va sta la baza dezvoltării economice şi sociale a unei ţări, a unei economii competitive pe piaţa globală.

Cultura informaţiei este o piesă fundamentală în cadrul societăţii informaţionale, deoarece se referă la capabilităţile asociate cu funcţionarea efectivă în această societate. În funcţie de ţară, importanţa care se acordă culturii informaţiei variază. De asemenea, conceptul cunoaşte diferite interpretări care ţin de includerea sau nu a abilităţilor privind tehnologia alături de cele legate de informaţie. (Town, 2003)

Cetăţenii instruiţi din punctul de vedere al culturii informaţiei sunt o condiţie pentru crearea unei societăţi informaţionale de succes. La nivel naţional, performanţa şi competitivitatea vor putea fi obţinute doar în urma elaborării unor politici coerente de încurajare a învăţării permanente şi a creării unor programe de cultură a informaţiei care să aibă în vedere toţi

BDD-A27103 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:34 UTC)

cetățenii. Aceste aspecte au fost înțelese în unele țări care au luat măsuri rapide şi au alocat resurse în acest scop.

În SUA, înțelegerea importanței pe care o are cultura informației a dus la crearea încă din anul 1989 a unui Forum Național, apoi a unui Institut pentru Cultura Informației şi la elaborarea unui set de standarde de competență pentru învățământul superior. În prezent, există programe de cultură a informației la toate nivelurile de educație.

Şi în Australia şi Noua Zeelandă s-a înființat un Institut comun pentru Cultura Informației, setul de abilități pe care îl presupune aceasta fiind considerat esențial pentru cetățeni în era informației. Colectarea, analizarea, organizarea şi comunicarea informației, utilizarea tehnologiilor informației şi comunicațiilor sunt câteva dintre abilitățile pe care trebuie să le dețină cetățenii în societatea informațională.

În Regatul Unit a fost identificat un set național de abilități cheie pentru învățare, pentru carieră şi pentru viața personală precum cele ce țin de comunicare, tehnologia informației, munca în echipă, rezolvarea problemelor etc., o activitate semnificativă în zona culturii informației înregistrându-se la nivelul învățământului superior. S-a constituit un Grup Operativ privind Abilitățile de Informare şi a fost elaborat modelul SCONUL (care include şapte abilități) pentru formarea unor persoane competente în ceea ce priveşte cultura informației.

În toate țările menționate se recunoaşte importanța culturii informației şi se pune accent pe implicarea bibliotecarilor şi specialiştilor în informare în aceste programe şi inițiative.

Depăşirea preocupărilor privind doar abilitățile legate de tehnologie şi de accesul la informație şi deplasarea spre cele care implică formatul, conținutul, varietatea, originea şi validitatea informației este, de asemenea, esențială.

Şi în România rolul informației ca sursă de valoare şi competitivitate economică şi performanța bazată pe cunoaştere şi învățare permanentă la nivelul cetățenilor şi organizațiilor sunt recunoscute ca aspecte principale în societatea informațională.

În contextul dezvoltării unei viziuni cu privire la societatea informațională în România, se vorbeşte de convergența evoluției instituțiilor culturale (biblioteci, muzee, arhive) cu tehnologiile informației şi comunicațiilor, convergență care se presupune că va avea impact asupra multor domenii printre care educația şi cercetarea. (Filip, 2001)

Promovarea accesului la informație şi cunoaştere stă la baza dezvoltării societății informaționale, dar în țara noastră aspecte precum dotarea cu echipamente, accesul la Internet, conținutul curriculei,

BDD-A27103 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:34 UTC)

managementul instituțiilor de învățământ, procesul de evaluare, certificare a cunoştinţelor, calitatea şi competitivitatea învățării sunt încă nerezolvate în totalitate. (Perț, 2004) Dacă sistemul de învățământ este convergent în mare parte cu sistemele din celelalte țări UE, în România nu putem vorbi încă de o strategie națională privind programele de cultură a informației. Aşadar, o nouă abordare privind educația şi instruirea din perspectiva unei funcționări individuale efective în societatea informațională este necesară şi în țara noastră, cu o atenție specială acordată culturii informației.

Politicile şi programele de educație inițială şi continuă centrate pe dobândirea abilităților necesare vieții şi muncii în era digitală sunt cele care vor face diferența între țări şi care vor asigura baza pentru dezvoltare economică şi socială, pentru inovare şi generare de cunoaştere nouă.

Viitorul şi progresul oricărei țări, inclusiv al României, în societatea informațională va depinde de importanța pe care organismele competente o vor acorda educației şi instruirii, de valoarea investițiilor în această zonă, deoarece educația şi instruirea previn segmentarea socială, contribuie la integrarea cât mai multor oameni în viața economică şi socială şi promovează dezvoltarea şi inovarea continuă, creativitatea şi calitatea.

Referințe bibliografice

FILIP, Gheorghe. Către o economie a culturii şi o infrastructură informațională intelectuală. În: *Societatea informațională – Societatea cunoaşterii. Concepte, soluții şi strategii pentru România*. Bucureşti: Academia Română, 2001, p. 143-154.

HORNBY, Susan; CLARKE, Zoë (eds). *Challenge and change in the information society*. London: Facet Publishing, 2003.

Learning and training for work in the knowledge society. Geneva: International Labour Office, 2002.

PERȚ, Steliana. *Societatea informațională – Societatea cunoaşterii. Educarea şi formarea forței de muncă.* Bucureşti: Centrul de Informare şi Documentare Economică, 2004.

Societatea informațională – Societatea cunoaşterii. Concepte, soluții şi strategii pentru România. Bucureşti: Academia Română, 2001.

TOWN, Stephen J. Information literacy and the information society. În: HORNBY, Susan; CLARKE, Zoë (eds). *Challenge and change in the information society*. London: Facet Publishing, 2003, p. 83-103.

BDD-A27103 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:34 UTC)